

La passivitat institucional aboca les races ramaderes a la desaparició

Des les cinc races autòctones que hi ha a Eivissa i Formentera (l'ovella, la cabra, el conill, la gallina i el ca), totes menys la darrera es troben en perill de desaparició, amb molt pocs exemplars supervivents. L'Organització per a l'Agricultura i l'Alimentació (FAO), de l'ONU, considera que la preservació de les races autòctones del món és molt important, per les seves qualitats alimentàries, i ha denunciat que són víctimes d'un "alarmant" procés de desaparició. Malgrat això, les institucions públiques d'Eivissa i de les Balears no han

La gallina, la cabra i el conill propis de les Pitiüses es troben al llindar de l'extinció. Només queden 250 ovelles reproductores i únicament el ca eivissenc té el futur assegurat.

empres cap actuació planificada per a salvar aquests animals. Els criadors i experts asseguren que n'hi hauria prou amb una partida de 21.000 euros anuals.

La cabra autòctona de les Pitiüses, per exemple, sobreviu amb prou feines en algunes cases de pagès, però ni tan sols té establert el seu estàndard racial oficial, és a dir, el conjunt de característiques morfològiques que permeti de reconèixer una cabra eivissenca d'una que no ho és. Els pocs exemplars que en queden a les illes no tenen cap control i es van barrejant amb unes altres races progressivament. Aquesta mateixa situació s'observa pel que fa a la gallina i el conill. L'ovella no presenta una situació tan crítica, però només en queden unes 250 mares reproductores, gairebé totes agrupades en dues explotacions.

Els agricultors eivissencs, quan sacrifiquen animals autòctons, no els substitueixen per exemplars de la mateixa mena, sinó per individus forans, bàsicament perquè són més productius

Tot i que l'ovella de les Pitiüses no es troba en una situació tan greu com alguns altres animals, només en queden 250 mares reproductores.

VICENT JARBE

El ca eivissenc, l'excepció positiva

De les cinc races autòctones que tenen les Pitiüses, el ca eivissenc és l'única no ramadera i també l'única que pot presumir de no estar en perill de desaparició. De fet, avui dia el ca eivissenc és la raça més famosa de totes les Balears i té desenes de clubs d'admiradors i criadors a tot el món, des dels Estats Units fins a l'Extrem Orient. El ca eivissenc, l'aspecte del qual sembla una reproducció exacta del déu egipci Anubis, el gos d'orelles punxegudes, procedeix, de fet, d'aquella regió. Al camp, es comporta més aviat com un felí, i els seus salts damunt els matolls mentre caça els conills són un espectacle inoblidable.

"Però va costar molt de tenir la seu del ca eivissenc a la nostra illa", assenyala Antoni Pedro Marí, que recorda que només fa quatre anys que l'oficina que regula la puresa del ca eivissenc és a Eivissa. Paradoxalment, fins en aquell moment havia estat a la península, i també l'illa de Mallorca conserva pretensions per una raça que "de cap manera no li pertany". Pedro Marí assenyala que "els mallorquins volen la seu del ca eivissenc i fins i tot defen-

sen que sigui denominat *ca balear* i, els més radicals, *ca mallorquí*".

Tot i que "aquestes amenaces no han anat més enllà i el ca eivissenc, de moment, s'ha salvat", l'expert assegura que "sempre tindrem l'angoixa de si els polítics de les Pitiüses sabran romandre fermes davant les pretensions dels mallorquins, que continuen provant de furta-nos el nostre ca".

Mentrestant, l'estampa inconfusible del ca eivissenc és habitual als boscs i camps de les Pitiüses, acompanyant els caçadors. També el veiem com a animal de companyia i, fins i tot, en estat assilvestrat i a qualsevol lloc. És l'excepció satisfactòria d'una regla general que, més que preocupant, és alarmant.

DIARIO DE IBIZA

i rendibles al mercat. D'aquesta manera, "resulta pràcticament impossible de trobar exemplars purs a les granges eivissenques", afirma el principal expert en la matèria, Antoni Pedro Marí, autor de l'únic llibre publicat sobre les cinc races de les Pitiüses.

El darrer programa integral de recuperació de les races autòctones va ser presentat pels estudiosos d'aquests animals davant el govern balear i el Consell Insular el 2003. El pla proposava la creació d'un organisme encarregat de la conservació d'aquestes races, l'establiment d'una marca específica de comercialització dels seus productes i un programa de xoc de quatre anys, pressupostat en 21.075 euros anuals. Aquesta iniciativa, segons Antoni Pedro, "permetria de recuperar, mantenir i comercialitzar, amb un distintiu de qualitat, la carn, els ous i la llet dels animals autòctons de les Pitiüses", que sempre són de més bona qualitat que no les races foranes, recalca l'expert.

Els pagesos lamenten que, amb els diners dels contribuents eivissencs i formenters, el govern balear invertesqui fons a mantenir les races mallorquines i menorquines, "sense aportar absolutament res a les de les Pitiüses".

Les promeses incomplides s'han succeït tant des dels governs progressistes com dels conservadors. Un exemple:

el 2002 el Consell Insular va anunciar un pla per a la recuperació d'aquestes races, en col·laboració amb el govern, però finalment no va fer res. En canvi, "just un any més tard, i ja amb el PP a les institucions, el Consell aprovava una subvenció de 100 euros per cap als criadors de cavalls, una espècie sense tradició a Eivissa. Es marginaren, una vegada més, les races autòctones de l'illa.

En vista d'aquesta situació, alguns dels pocs criadors de gallines, conills, ovelles i cabres han decidit d'abandonar. "No podem continuar mantenint un patrimoni genètic, cultural i econòmic només amb el nostre esforç i pagant les despeses de la nostra butxaca", afirma un d'ells, visiblement enfadat.

Per acabar-ho d'emboïcar, els criadors eivissencs denuncien que el govern balear va iniciar el 2006 la cria de gallines i conills eivissencs a l'illa

La nova consellera d'Agricultura s'ha compromès a actuar per preservar i recuperar les races autòctones

de Mallorca sense tenir garanties de la seua puresa genètica. Els criadors lamenten que, "en comptes d'ajudar a recuperar els animals d'Eivissa i finançar el projecte en aquesta illa, es desviïn els fons per mirar de fer-ho a Mallorca".

Els afeccionats i experts temen que aquesta iniciativa representi l'extinció irreversible dels animals autòctons de les Pitiüses. "Els ous que s'incuben a Mallorca procedeixen de gallines que ningú no havia qualificat d'autèntiques d'Eivissa i, en canvi, fan creure que son autòctones." Afegeixen que sembla que "naixeren molts de polls amb les potes grogues, factor completament excloent de la procedència de les Pitiüses".

Ara, la nova consellera insular d'Agricultura, Margalida Torres, s'ha compromès a emprendre un seguit d'actuacions per a preservar i recuperar aquests animals, tot i que les associacions relacionades amb les races desconfien de l'anunci, "després de les males experiències que arrossegam des de sempre". Recorden, amb tot, que "amb 20.000 euros anuals durant tan sols quatre anys podríem salvar de la desaparició aquest patrimoni cultural i genètic".

Joan Lluís Ferrer